

USTAWY
SEMINARJUM WIĘKSZEGO
DIECEZJI ŚIEDLECKIEJ CZYLI PODLASKIEJ
BENEDYKTA XV.

xv ust.
REGIONALIA

Miejska Biblioteka Publiczna
Biała Podlaska

5 152784000006

Ustawy Seminarjum Większego

Diecezji Siedleckiej czyli Podlaskiej
Benedykta XV.

96322

262(438)

XVB.1:IV.E.9

I. USTAWY OGÓLNE.

1. Seminarjum Większe diecezji Siedleckiej czyli Podlaskiej ze szczególnej łaski ś. p. Benedykta XV nosi nazwę „Seminarjum Benedykta XV” (ob. Pismo Sekretarjatu Stanu z dnia 24 września 1919 r. Nr. 96.803).

Nazwa
Seminar.

2. Seminarjum Benedykta XV jest instytucją kościelną diecezjalną, podlegającą z prawa całkowicie i wyłącznie Biskupowi Siedleckiemu czyli Podlaskiemu według kan. 1352, 1357 Kodeksu Prawa Kanonicznego; stanowi osobę prawną moralną (kan. 99 — 102; art. XVI Konkordatu z dnia 10 lutego 1925 r.); w imieniu Seminarjum według przepisów prawa kościelnego i świeckiego działa rektor Seminarjum, kanonicznie wyznaczony; Seminarjum ma charakter szkoły akademickiej.

Charakter
Seminar.

3. Seminarjum Benedykta XV w myśl Kościoła ma na celu przygotować do stanu duchownego (kan. 1354 § 1) młodzież, obdarzoną od Boga posiewem łaski powołania kapłańskiego (kan. 1352), ażeby z niej wykształcić istotnych „sług Ołtarza, Apostołów ludu” (Sobór Trydencki), ojców ubogich i potrzebujących, dobrych obywateli ojczyzny (Dekret erekcyjny Seminarjum z dnia 8 października 1919 r.), by w ten sposób kształceni alumni przez całe swe życie kapłańskie „nigdy nie zaprzestali wieść żywota wewnętrznego i zewnętrznego świętszego od ludzi świeckich i jaśnieć im przykładem swoją cnotą i właściwem postępowaniem” (kan. 124).

Cel Seminar.

4. Siedzibą Seminarjum Benedykta XV będzie gmach w Janowie przy kościele kolegiackim (dawnej katedrze), dopóki nie będzie przygotowane nowe pomieszczenie w rezydencji biskupiej w Siedlcach (kan. 1354 § 1).

Siedziba

5. Patronami Seminarjum są św. Szymon i Juda, patronowie diecezji oraz św. Stanisław Kostka, patron młodzieży duchownej (Dekret erekcyjny c. w.).

Patroni

6. Seminarjum według kan. 1368 nie podlega jurysdykcji proboszcza, stąd obowiązki proboszczowskie, z wyjątkiem dziedziny małżeńskiej, względem wszystkich, należących do Seminarjum, pełni rektor Seminarjum lub jego delegat. Atoli w całej mocy należy zachować przepis kan. 891, by mianowicie Przełożeni Seminarjum nie słuchali spowiedzi swych alumnow, razem w tymże gmachu mieszkających, chyba że dla ważnego i pilnego powodu w poszczególnych wypadkach sami alumni o to poproszą.

Proboszczowski
delegat
rektora

7. Seminarjum posiada własną kancelarię i archiwum oraz używa dwóch pieczęci: jednej z napisem łacińskim „Siedlcense seu Podla-

Kancelaria
Archiwum
pieczęć.

chiense Seminarium Dioecesanum Benedicti XV"; drugiej z napisem polskim: „Siedleckie czyli Podlaskie Seminarjum Benedykta XV”; obie pieczęcie będą miały herb Benedykta XV Papieża.

8. Zgodnie z kan. 1352 — 1371, jakoteż w myśl kan. 1357 § 3, Seminarjum Benedykta XV rządzi się ustawami, zaaprobowanymi przez Ordynariusza, które składają się a) ze Statutów Seminarjum oraz b) z przepisów dla alumnów.

II. STATUTY SEMINARJUM.

1. Zwierzchność Seminarjum.

9. Całkowity zarząd zwierzchniczy należy do Biskupa według przepisów kan. 1357 § 1 — 2. Stąd Biskup daje nominacje: rektorowi, wicerektorowi, ojcu duchownemu, prefektom, profesorom, prokuratorowi, gospodarzowi, spowiednikom (kan. 1358, 1360, 1361), jako też delegatom do spraw karności i ekonomicznych według kan. 1359.

10. Rektor i wszyscy profesorowie Seminarjum na początku każdego roku Szkolnego, lub, wtedy nieobecni, przy objęciu urzędu (kan. 1406 § 1, 7-o), obowiązani są do złożenia wyznania wiary według formularza, zatwierdzonego przez Stolicę Apostolską (kan. 1406), który obejmuje „Wyznanie wiary katolickiej”, umieszczone na początku Kodeksu Prawa Kanonicznego (Pius IV, Bulla „Triumphantis” d. 13 Novembris 1564; S. C. Conc. 20 Januarii 1877) oraz „Formularz przysięgi przeciwko błędom modernistycznym”, podany w „Motu Proprio” Piusa X „Sacrorum Antisistum” (1 Sept. 1910 r. Decr. S. Officii 22 Mart. 1918). Przyczem rektor czyni to w ręce Biskupa, profesorowie w ręce rektora.

11. W sprawach karności oraz ekonomji Seminarjum pomagają Biskupowi delegaci, mianowani według kan. 1359. Delegaci na wezwanie Biskupa uczestniczą w radzie co do spraw odnośnych, według st. 65 Synodu Diec. Podl. z 1923 roku, a mianowicie: a) Delegaci do spraw karności wydają opinię co do projektowanych statutów Seminarjum, ich zmian i uzupełnień; a nadto bywają wzywani na sesje pedagogiczne Seminarjum, egzamina aspirantów i alumnów. b) Delegaci do spraw ekonomicznych corocznie, na początku miesiąca czerwca, będą odbywali rewizję inwentarza, ksiąg rachunkowych, legatów Seminarjum; powinni uczestniczyć przy przekazywaniu inwentarza Seminarjum nowemu rektorowi, przyczem podpisują protokoły. Z dokonanych rewizyj, oprócz odnośnej adnotacji we wspomnianych księgach, złożą bezpośrednio Biskupowi protokółarne sprawozdanie wraz z własnymi uwagami. (Conc. Trid. Sess. XXIII, de reform. c. 18; S. C. Conc Fundan. 26 Mart. 1689 ad 3).

12. W załatwieniu wszystkich spraw seminaryjnych bezpośrednim pomocnikiem Biskupa jest rektor Seminarjum, który według brzmienia kan. 1360 § 1 winien celować nie tylko nauką, lecz i cnotami oraz roztropnością, by słowem i przykładem nieść pożytek alumnom.

13. O ile mianowany przez Biskupa rektor nie jest jeszcze członkiem Kapituły katedralnej, Biskup, po wysłuchaniu zdania Kapituły (kan. 403), nada mu pierwszą wakującą kanonję.

Ustawy

Zarząd

Nominacja

Wyznanie wiary

Delegaci

do spraw karność

do spraw ekonomicznych

Rektor

pomocnik Biskupa

kapituła katedralna

14. Rektor jest zwierzchnikiem oraz kierownikiem Seminarjum w sprawach karności (kan. 1358), pod względem nauczania (praefectus studiorum); rektor głównie i przed wszystkimi troszczyć się ma, by alumni dokładnie zachowywali przepisy oraz porządek studjów, zaaprobowane przez Biskupa, nabywali ducha prawdziwie kościelnego (kan. 1369 § 1); by sprawy gospodarcze były porządnie prowadzone.

15. Rektor przynajmniej co trzy miesiące winien składać sprawozdanie Biskupowi ze wszystkich spraw seminaryjnych. Rektorowi wszyscy w Seminarjum winni podlegać w pełnieniu obowiązków (kan. 1360 § 2); rektor zaś wszystkich i profesorów, i innych urzędników, jakoteż alumnów powinien otoczyć szczególną pieczę i troską. Dla profesorów i innych w urzędzie pomocników będzie nie tylko zwierzchnikiem, lecz i kolegą, starając się o miłość wzajemną, zaufanie i jedność, by w ten sposób jaknajlepiej przyczyniano się do dobrego kształcenia alumnów. Względem alumnów rektor będzie nie tylko najczujniejszym zwierzchnikiem, lecz i oddanym ojcem, kierując nimi sprawiedliwie z powagą i łagodnością: „fortiter et suaviter”. Nie tyle groźbami i karami, ile wpływem swym, tchnie rektor w alumnów chętnie poczucie obowiązku i uległości dla władzy, jakoteż dążenie do doskonałości i to nie ze służalczej bojaźni, lecz raczej z przekonania i bojaźliwości sumienia. Rektor zajmie się sprawami ważniejszymi, pozostawiając troskę o rzeczy drobniejsze swym w urzędzie pomocnikom, by należycie upominać, a jeśli zajdzie potrzeba, i karać („Normae a Pio X Papa adprobatae pro regimine . . . . Seminariorum Italiae de d. 18 Jan. 1908 an.”).

16. Rektor „pilnie ma czuwać, by profesorowie odpowiednio spełniali swe obowiązki” (kan. 1369 § 3); winien bywać na lekcjach, seminarjach i ćwiczeniach, jakoteż na egzaminach, a nawet zadawać alumnom pytania, by śledzić za ich postępem. W razie potrzeby rektor zwróci uwagę profesorom na braki bądź w postępowaniu, bądź w nauczaniu, lecz zawsze czynić to będzie oględnie i poufnie. O pracach i postępowaniu profesorów rektor złoży sprawozdanie Biskupowi.

17. Rektor przedkłada Biskupowi do aprobaty rozkład lekcji i egzaminów, programy nauk oraz wykaz podręczników, a po zaaprobowaniu przez Biskupa nie wolno profesorom nic w tych dziedzinach zmieniać bez upoważnienia rektora; natomiast rektor przedłoży proponowane zmiany do aprobaty Biskupowi, chyba że zmiana jest tylko czasowa, a wtedy rektor niezwłocznie składa odnośne sprawozdanie Biskupowi.

18. Rektor zwołuje, a w razie nieobecności Biskupa, przewodniczy też na wszystkich sesjach pedagogicznych i egzaminach. O ile Biskup nie był obecny na sesji, rektor obowiązany jest przedłożyć protokół sesji do aprobaty Biskupowi; w wypadkach zaś niecierpiących zwłoki będzie działał według st. 57.

19. Rektor kieruje kancelarią Seminarjum, ma pod swą strażą pieczęcie i akta Seminarjum, posługując się sekretarzem, wybranym z grona profesorów. Rektor przyjmuje i otwiera całą korespondencję seminaryjną, oraz podpisuje wszelkie papiery, wychodzące z nagłówkiem Seminarjum.

20. Rektor według st. 6 korzysta z praw proboszczowskich, tam wymienionych.

*Obowiązki
co do karności*

Sprawozdanie

*Stosunek do
profesorów
pomocników
alumnów*

*Sprawy
ważniejsze*

Przyjność

*Rozkład
lekcji i
egzaminów
podręczniki*

Sesje ped.

*Kancelaria
Archiwum*

*Prawa
proboszczowskie*

Obowiązki gospodarcze
Inwentarz
Biskup
21. Do rektora należy administracja całym majątkiem Seminarjum, stąd rektor powinien troszczyć się o zachowanie, pomnożenie tegoż majątku; dopilnować wypełnienia zobowiązań legatowych; czuwać nad należytem sporządzeniem inwentarza oraz prowadzeniem ksiąg gospodarczych. We wszystkich tych sprawach rektorowi pomaga prokurator Seminarjum. Corocznie przed dn. 1 Czerwca rektor przedłoży Biskupowi do aprobaty budżet na czas od dnia 1 Lipca do dnia 30 Czerwca r. następn. Wydatki mogą być czynione tylko w granicach zaaprobowanego budżetu.

Ustanowienie
Higiena
22. Do rektora głównie należy czuwanie nad tem, by alumni byli pouczeni o przepisach dobrego prawdziwie chrześcijańskiego wychowania, by zawsze były przestrzegane wymagania higieniczne, czystość ciała i ubrań oraz uprzejmość w zachowaniu się alumnow, niepozbawiona skromności i powagi. W tym celu bądź sam rektor, bądź wicerektor, bądź też osoby wyznaczone będą prowadziły odpowiednie w tej materji lekcje lub konferencje. (kan. 1369 § 2).

Absolwenci
23. Rektor nie omieszka przesłać do Kurji Diecezjalnej wszystkich dokumentów, które dotyczyć będą absolwentów Seminarjum, przyczem dołączy sprawozdanie o uzdolnieniu oraz usposobieniu każdego neopresbytera.

24. Na początku każdego roku szkolnego rektor zatroszczy się o odczytanie niniejszych statutów wszystkim profesorom i innym swym współpracownikom, a zarazem wskaże tymże zakres ich obowiązków na cały rok lub wyznaczony okres.

Wakacje
25. Rektor sam sobie określa czas wakacyjny w ten jednak sposób, by zabezpieczyć załatwienie spraw, które mogą się okazać pilnemi oraz wyznacza swego zastępcę, zawiadamiając o tem Biskupa.

Urlopy
26. Rektor ma prawo wyjechać oraz udzielać profesorom jakoteż innym urzędnikom i alumnom pozwolenia na wyjazd nie dłużej ponad 3 dni w czasie lekcyj i egzaminów; na czas wtedy dłuższy ponad 3 dni należy uzyskać za pośrednictwem rektora pozwolenie Biskupa, w razie zaś pilnej potrzeby rektor może udzielić takiego pozwolenia, lecz niezwłocznie winien o tem zawiadomić Biskupa.

Wicerektor
27. Wicerektor jest pomocnikiem rektora w sprawach karności Seminarjum, jakoteż zastępcą rektora chorego lub nieobecnego. Stąd wicerektor powinien uważać za święty i nienaruszalny swój obowiązek we wszystkim zgodnie działać zrektorem.

28. Wicerektor winien jaśnieć temiż, co rektor, przymiotami, a zatem odznaczać się nie tylko nauką, lecz też cnotami i roztropnością, by słowem i przykładem nieść pożytek alumnom. (kan. 1360 § 1). Wicerektor musi zawsze mieszkać wśród alumnow. Na wniosek rektora może mieć pomocnika z grona profesorów, wyznaczonego przez Biskupa z tytułem prefekta Seminarjum. Rektor, po naradzie z wicerektorem, corocznie określi obowiązki prefekta.

29. Wicerektor pod zwierzchnictwem rektora (kan. 1369 § 1), ze szczególniejszą pieczęią i staraniem czuwać ma nad karnością w Seminarjum, by mianowicie alumni zachowywali dokładne przepisy oraz porządek studjów, zaaprobowane przez Biskupa, kształcili swój charakter w duchu prawdziwie kościelnym i wyrabiali się pod względem wychowania (st. 22). To też wicerektor:

- a) udziela pozwoleń oraz zwolnień, przewidzianych przez wspomniane przepisy;
- b) czuwa nad obecnością alumnów w kaplicy seminaryjnej i w katedrze (wzgl. w kolegiacie), refektarzu, na spacerach i wycieczkach;
- c) kontroluje korespondencje alumnów.
- d) odwiedza alumnów w ich mieszkaniach;
- e) kontroluje listę chorych;
- f) pozwala na odwiedzanie alumnów oraz wyjście z Seminarjum;
- g) wyznacza i ogłasza terminy spowiedzi alumnów (st. 41);
- h) czuwa nad porządkiem domowym i gospodarczym w gmachu Seminarjum. O wszystkich dostrzeżonych brakach, uchybieniach i wykroczeniach wicerektor bezpośrednio zawiadamia rektora. Sam wicerektor może zaraz nakładać kary tylko konieczne i mniejsze, zresztą winien o tem niezwłocznie zawiadomić rektora (st. 15).

30. Wicerektor szczególnie ma wglądać w charakter, obyczaje i zachowanie się alumnów, by mógł ich dobrze poznać i składać o nich sprawozdanie rektorowi, jako też na sesjach pedagogicznych Seminarjum.

31. Wicerektor na początku każdego roku szkolnego winien przeczytać i wyłożyć alumnom przepisy, zaaprobowane dla nich przez Biskupa.

32. Wicerektor jest zarazem sekretarzem sesji pedagogicznej Seminarjum do sporządzania odnośnego protokołu.

33. Co do czasu wakacyjnego wicerektor winien zastosować się do rektora według st. 25.

34. Kierownik duchowny, zwykle u nas zwany ojcem duchownym Seminarjum, winien „jaśnieć nie tylko nauką, lecz i cnotami oraz roztropnością, by mógł nieść pożytek alumnom“ (kan. 1360 § 1); stale ma mieszkać wśród alumnów, by ci mieli do niego swobodny dostęp; nie wolno mu zajmować żadnego innego urzędu.

35. Ojciec duchowny ma usilnie starać się o wyrobienie w alumnach powołania kapłańskiego przez nabywanie pobożności i cnot, niezbędnych w stanie duchownym. W tym celu ojciec duchowny przede wszystkim zajmie się prowadzeniem rozmyślań bądź przez odczytywanie, bądź przez wyłożenie punktów, by wszystkich alumnów pouczyć o tem, jak należy właściwie z pożytkiem duszy rozmyślać. Ze względu na swój podniosły i szczególny urząd ojciec duchowny z wszelką oględnością będzie unikał wtrącania się do karności Seminarjum, nie będzie też popierał alumnów upomnianych lub karanych, a tem mniej alumnów, mających być usuniętymi z Seminarjum. („Normae pro regimine . . . . Seminariorum in Italia“ c. w.).

36. Ojciec duchowny może rektorowi zakomunikować to, co uważa za niezbędne do wprowadzenia lub zmiany w Seminarjum dla duchownego wyrobienia alumnów.

37. Ojciec duchowny wykłada teologję ascetyczną i mistyczną, atoli z tego tytułu nie może nigdy uczestniczyć w sesjach pedagogicznych Seminarjum.

38. Ojciec duchowny odprawia Mszę św. dla alumnów w kaplicy Seminaryjnej; przewodniczy na rozmyślaniach oraz w innych prakty-

Ojciec Duch.

kach pobożnych; oznacza czas konferencji, lekcji duchownych, nowenn i t.p. zawsze jednak poradziwszy się w tej sprawie rektora w myśl kan. 1360 § 2.

39. Ojciec duchowny zgłaszającym się alumnom udziela porad i wskazówek, dotyczących pobożności; kieruje ich lekturą ascetyczną, w tym celu ma pod ręką bibliotekę ascetyczną lub część ascetyczną biblioteki Seminarjum.

40. Ojciec duchowny słucha spowiedzi alumnów, którzy sami o to poproszą.

Spowiednicy
41. Oprócz ojca duchownego Biskup wyznacza spowiedników już to zwyczajnych, już nadzwyczajnych, wybranych z pośród kapłanów, „celujących nie tylko nauką lecz także cnotami oraz roztropnością, którzyby i słowem i przykładem mogli nieść pożytek alumnom“ (kan. 1360 § 1), a do których alumni mieliby dostęp według przepisów kan. 1361. Wicerektor, po radzie ze spowiednikami, wyznacza dni oraz godziny dla spowiedzi alumnów. (str. 29).

42. Alumnów nie może spowiadać ani rektor, ani wicerektor lub prefekt, ani też profesorowie według przepisów kan. 891. Należy też zawsze ściśle przestrzegać przepisów kan. 1361 § 3, zabraniającego pytać o zdanie spowiedników w sprawach święcenia lub usuwania alumnów z Seminarjum.

Profesorowie
43. Profesorów Seminarjum według kan. 1366 § 1 mianuje Biskup bądź wprost, bądź też na wniosek rektora. Winni to być „kapłani celujący nie tylko nauką, lecz i cnotami oraz roztropnością, by i słowem i przykładem mogli nieść pożytek alumnom“ (kan. 1360 § 1); w spełnianiu swego urzędu profesorowie winni podlegać rektorowi i okazywać mu szczególny szacunek (kan. 1360 § 2; 1369 § 3).

44. Profesorom należy poruczać wykłady poszczególnych nauk (kan. 1366 § 3) w ten sposób, iżby mogli się specjalizować w danej gałęzi wiedzy kościelnej. Dążyć też należy do uzyskania przez profesorów tytułów wyższych (magister aggregatus) lub przez habilitację tytułów, właściwych profesorom wydziałów teologicznych na uniwersytetach.

45. Na początku roku szkolnego profesorowie mają złożyć wyznanie wiary według przepisów st. 10; rektorowi przedstawić program wykładów, który należy całkowicie wypełnić, wreszcie zaprojektują podręczniki według st. 17. Profesor homiletyki przedłoży wtedy rektorowi do aprobaty tematy próbnych kazań i homilij, które mają alumni opracować i wygłosić.

46. Profesorowie powinni a) przyczyniać się pilnie swą pracą do rozwoju umiejętności kościelnych; b) kształcić gruntownie alumnów przez wykłady, seminarja, ćwiczenie i dysputy; c) pobożnie i ustawicznie współpracować w dobrem wychowaniu kleru, a zwłaszcza pod kierunkiem rektora troszczyć się, by alumni ściśle zachowywali przepisy oraz porządek studjów, zaaprobowane przez Biskupa i nabywali ducha prawdziwie kościelnego; d) przy każdej sposobności słowem i przykładem współdziałać w ustawicznym wyrabianiu w alumnach uprzejmości, niepozobawionej skromności i powagi (kan. 1369).

47. Profesorowie powinni unikać dyktowania wykładów, lecz używać podręczników według st. 17 i 45. Nie należy zaniedbywać alumnów, okazujących na lekcjach mniejsze zdolności, dlatego przed wykładem

nowej lekcji należy przekonać się, że wszyscy słuchacze dobrze i jasno zrozumieli poprzednią lekcję, co znakomicie przyczyni się do jak-najlepszego postępu alumnów w naukach. Każdy profesor powinien posiadać katalog, w którym zaznaczy codziennie postępek alumnów w nauce oraz w zachowaniu się w szkole. W ten sposób profesorowie będą mogli składać odpowiednie sprawozdania o alumnach rektorowi oraz na sesji pedagogicznej Seminarjum.

48. O brakach, wykroczeniach oraz uchybieniach alumnów będą profesorowie składali sprawozdania na sesji pedagogicznej, o wypadkach zaś pilnych niezwłocznie zawiadomią rektora.

49. Profesorowie będą przybywali bez opóźnień i zwłoki na wykłady, jakoteż wezwani na sesję pedagogiczną lub do rektora na naradę.

50. Na spotkanie Biskupa, przybywającego do Seminarjum na nabożeństwo, lub konferencje, akademje i t. p. stawiają się profesorowie in corpore, jakoteż wszyscy winni być obecni na święceniach alumnów.

51. Pomimo zajęć z racji urzędu nauczycielskiego profesorowie nie mogą zaniechać okazywania duchowieństwu parafjalnemu w katedrze (wzgl. w kolegiacie) pomocy, przynajmniej w niedziele i święta, w głoszeniu kazań, spowiedzi wiernych i t. p., by w ten sposób ożywiać w sobie ducha kapłańskiego i być przykładem dla alumnów i wiernych.

52. Profesorowie nieobecni na lekcjach, egzaminach lub w wypadkach, przewidzianych st. 52, mają obowiązek niezwłocznie usprawiedliwić się przed rektorem; co zaś do pozwolenia na wyjazd należy zachować przepisy st. 26.

2. Sesje pedagogiczne.

53. Rektor zwołuje co miesiąc, lub według swego uznania częściej, sesje pedagogiczne przy zachowaniu st. 18.

54. Sekretarzem sesji pedagogicznej jest wicerektor (st. 32).

55. Przedmiotem sesji pedagogicznych będzie a) ustalenie programu oraz rozkładu wykładów; b) sporządzenie wykazu podręczników; c) rozpatrywanie metody nauczania przedmiotów wykładanych; d) ocena zachowania się, postępu i promocji alumnów; e) ustalenie napomnień i nagan alumnów oraz wydalenie niepoprawnych; f) ustalenie listy kandydatów do święceń oraz inne sprawy, poruczone przez Biskupa lub wniesione przez rektora; g) wybranie alumnów odpowiednich do studjów wyższych.

56. Wszyscy profesorowie (z wyjątkiem, uczynionym w st. 37) będą wzywani i powinni uczestniczyć w sesjach pedagogicznych; uchwały sesji pedagogicznej przechodzą większością głosów, w razie równości głosów przeważa głos rektora; nieobecni nie mają prawa głosu. Uchwały sesji pedagogicznej mają tylko znaczenie wniosku doradczego (votum consultivum), stąd uchwały te nie mają mocy bez aprobaty obecnego Biskupa lub jego delegata; w razie nieobecności tychże, protokół sesji powinien być przesłany do aprobaty Biskupa według wskazówki st. 18.

*Co musi być
Sekretarz*

przedmiot

*Votum
Consultivum*

57. Sprawy, niecierpiące zwłoki, rektor powinien załatwiać nawet bez zwołania sesji pedagogicznej oraz niezwłocznie zawiadomić o tem Biskupa.

3. O karności.

Przepisy dla alumnów
58. Co do karności Seminarjum obowiązują szczególne przepisy, wydane dla alumnów, aprobowane przez Biskupa. Nad zachowaniem tych przepisów mają czuwać rektor, wicerektor lub prefekt, jakoteż profesorowie (kan. 1358, 1359, 1369—1371; stat. 8, 12, 14 — 16, 22, 27, 29, 31, 46, 55 — 57).

Ćwiczenia pobożności.
59. Zgodnie z kan. 1367 alumni Seminarjum powinni się ćwiczyć w gruntownej pobożności, prowadzącej skutecznie do osiągnięcia celu Seminarjum (st. 3): a) Codziennie mają odmawiać modlitwy poranne, odprawiać pod kierunkiem ojca duchownego rozmyślanie w kaplicy seminaryjnej; ojciec duchowny w przeddzień podda alumnom punkta rozmyślania na dzień następny; obowiązani też są alumni być tamże na Mszy św.; w południe odprawiają rachunek sumienia szczegółowy, odmówią „Anioł Pański“ z odczytaniem kilku wierszy z książki „O naśladowaniu Chrystusa Pana“. Przed obiadem i po obiedzie będą odmawiane właściwe modlitwy. Przed obiadem będzie czytane Pismo św., a po obiedzie Martyrologium Rzymskie, poczem udadzą się alumni dla nawiedzenia Najświętszego Sakramentu do kaplicy seminaryjnej; od godziny 17.45 — 18 odbędzie się prywatne czytanie Pisma św.; czytanie zaś duchowne przez 10 minut przed pacierzami wieczornymi w kaplicy; będą też odmawiane modlitwy właściwe przed i po kolacji, poczem nawiedzenie Najświętszego Sakramentu w kaplicy; a na zakończenie w kaplicy modlitwy wieczorne z rachunkiem ogólnym sumienia. b) Co czwartek od godziny 8—21 alumni będą kolejno po dwóch adorowali Najśw. Sakrament przez pół godziny; co piątek o godzinie 15 odbywać się będzie krótkie skupienie myśli nad łamiatką śmierci Zbawiciela na krzyżu w kaplicy seminaryjnej. c) W niedziele i święta alumni będą na sumie i nieszporach, a w czwartki „Cibavit“ w katedrze (wzgl. kolegiacie), asystując też do nabożeństwa; co niedzielę alumni wysłuchają konferencji duchownej (g. 17 — 17,30) w kaplicy seminaryjnej. d) W pierwszy piątek miesiąca do Serca Jezusowego będzie odprawiana Msza św. z wystawieniem Najśw. Sakramentu, odmówieniem Litanji i modlitw do Serca Jezusowego; wieczorem zaś będzie krótkie przygotowanie na śmierć „Memento mori“; nadto będą odprawiane nabożeństwa majowe, czerwcowe (do Serca Pana Jezusa) różańcowe (w październiku); nowenny do Patronów św. Stanisława Kostki i św. Józefata B. M. i innych oraz nabożeństwa nadzwyczajne i tridua według poleceń Biskupa. e) Rekolekcje alumnów odbędą się dwa razy do roku przez 3 dni ciągłe, a mianowicie na początku roku szkolnego i przed I Niedzielą Postu. f) Co tydzień alumni przystępują do spowiedzi i z należytą pobożnością będą częściej zasilali się Ciałem Pańskim, bardzo też poleca się codzienna Komunja św. g) Święto Chrystusa Króla będzie obchodzone w Seminarjum ze szczególną uroczystością z akademią i t. p.

d. m. p.
W szczególny sposób będą alumni czcili Bogarodnicę „Królowę kleru“, jako „Potężną Patronkę powołania naszego“ nam miłościwie daną, to też codziennie nie opuszczają pobożnego odmawiania prywatnie

częstki Różańca, a z racji większych uroczystości Marji odbędą się akademje.

60. By alumni przejęli się „duchem prawdziwie kościelnym“ (kan. 1369 § 1) będą pilnie wdrażani do synowskiej miłości i do całkowitej uległości Zastępcy Chrystusowemu. To też zwierzchnicy i wszyscy profesorowie korzystając będą z każdej okazji, by wpaść alumnom uczucie miłości i posłuszeństwa Ojcu całego chrześcijaństwa; codziennie w modlitwach wieczornych będzie odmawiana osobna modlitwa za Ojca św.; dni papieskie (rocznica wyboru i koronacji Ojca św.) będą obchodzone bardzo uroczyście z akademją; wreszcie pamięć Benedykta XV, Papieża który wskrzesił naszą diecezję i był najłaskawszym Opiekunem Seminarjum, będzie szczególnie czczona według Dekretu erekcyjnego Seminarjum z dn. 8 października 1919 r. Alumni w te dni ofiarują Komunię św. na intencję Ojca św.

61. Pierwszy biskup wskrzeszonej diecezji i za życia, i po śmierci polecony będzie pamięci Seminarjum; w tym celu w dn. 8 października corocznie alumni modlić się będą za biskupa Henryka, ofiarując Komunię św. w tej intencji; to samo uczynią w dni biskupie (wyboru i konsekracji biskupów diecezjalnych).

62. Na początku i przy końcu roku szkolnego będą odprawiane uroczyste nabożeństwa; uroczyste otwarcie roku szkolnego będzie połączone z prelekcją (odczytem) profesorów, kolejno je wygłaszających.

63. Poleca się alumnom należeć do Apostolstwa Modlitwy, kanonicznie erygowanego w Seminarjum, do Sodalicji Marjańskiej Kleryckiej, do Dzieła Misyjnego i t. p. Stowarzyszeń oraz kół, wysoce pożytecznych dla ożywienia pobożności.

64. Rektor oraz wicerektor będą pilnie baczyli, by alumni nie tracili czasu na czytanie pism perjodycznych i dlatego będą czuwali nad zachowaniem odnośnych przepisów Stolicy Apostolskiej (S. C. Consist. de die 20 Octobris 1910 an. „Akta Ap. Sedis“. 1910, t. II, str. 855 — 856):

„Ojciec św. ma (tu) na myśli wierne zachowanie prawa, zabraniającego dawania do rąk alumnów czasopism i dzienników, traktujących o polityce dnia, albo o sprawach społecznych i naukowych, które również z dnia na dzień są poruszane, zanim coś pewnego da się o nich powiedzieć, Mogą atoli przelożeni lub profesorowie, gdy chodzi o kwestje naukowe, odczytywać alumnom, lub dawać w swej obecności do czytania alumnom z takich czasopism i dzienników artykuły, które będą uważali za pożyteczne lub odpowiednie dla wykształcenia alumnów. Czasopisma zaś, w których niema nic spornego, lecz podane są wiadomości religijne, rozporządzenia i dekrety Stolicy Św., akty i zarządzenia biskupie lub inne, które chociaż nie wychodzą perjodycznie, zawierają jednak pouczenia pożyteczne dla wiary i pobożności, — takie pisma za aprobatą zwierzchności Seminarjum, mogą być dawane do rąk alumnom w czasie wolnym od studjów oraz innych przepisanych obowiązków“. W czasie obiadu i kolacji będą czytane książki lub czasopisma, wybrane przez rektora lub za jego radą i zgodą przez wicerektora lub prefekta.

65. Nad infirmerją czuwa lekarz stały, zaproszony przez rektora. Lekarz ma baczyć na warunki higieniczne gmachu i wszystkich ubikacji, a odnośne sprawozdania składać rektorowi.

Ojciec św.

Biskup

porozrodek i konice R. akad. Stowarzyszenia

Dzienniki i czasopisma

Infirmeria lekarz

66. Dla chorych będzie urządzona osobna infirmerja z apteką według wskazówek lekarza.

67. Lekarz będzie badał stan zdrowia aspirantów do Seminarjum i o poczynionych spostrzeżeniach poufnie zawiadomi rektora.

68. W dni i godziny stale oznaczone lekarz przybędzie do Seminarjum, by udzielić porad zgłaszającym się alumnom i personelowi seminaryjnemu.

69. W razie zasłabnięcia alumna z objawami choroby wicerektor zaprosi lekarza do odwiedzenia chorego.

70. Na wniosek rektora lekarz bada stan zdrowia alumnow przed i po wakacjach; porady, uznane za konieczne, lekarz komunikuje wicerektorowi.

71. Dentysta, zaproszony przez rektora, przynajmniej co pół roku zbada alumnow i personel seminaryjny.

72. Należy usilnie dążyć do urządzenia domu letniskowego dla alumnow, zwłaszcza po wybudowaniu gmachu dla przeniesienia do Siedlec.

4. Urządzenie studjów.

73. W Seminarjum studja powinny być tak urządzone, by alumni przez 2 lata studjowali filozofję z pokrewnymi naukami, o ile tych nauk nie przeszli w gimnazjum. Kurs teologiczny ma trwać 4 lata w ten sposób, by w ostatnim roku szkolnym lekcje zwykle były zakończone przy końcu grudnia (kan. 1365).

74. Na kursach filozoficznych będą wykładane nauki filozoficzne: logika i krytyka z ćwiczeniami, ontologja, kosmologja, antropologja (psychologja racjonalna), zagadnienia etyczne i historja filozofji (zagadnienia z teodycei omówi profesor teologii dogmatycznej w traktacie „O Bogu“).

75. Oprócz tych nauk alumnom kursów filozoficznych będą wykładane: wstępne nauki biblijne (wstęp ogólny z hermeneutyką biblijną, język hebrajski i grecki); teologja dogmatyczna fundamentalna z filozofją religji i wstępem do teologii Wschodu akatolickiego; teologja moralna generalna; wstęp do prawa kanonicznego; historja kościelna (I okres) z patrologją oraz z wiadomościami z propedeutyki historycznej i archiwistyki; teorja wymowy świętej; liturgika z ceremonjami św.; łacina (sumaryczne powtórzenie z hymnologją); język rosyjski i śpiew kościelny.

76. Na kursach teologicznych będą wykładane: Pismo św. (wstęp szczegółowy z egzegezą biblijną); teologja dogmatyczna specjalna z zarysem historii dogmatów; teologja moralna specjalna z kazuistyką; teologja Wschodu akatolickiego; teologja ascetyczna i mistyczna; teologja pasterska z wykładami o sztuce kościelnej i medycynie pasterskiej; prawo kanoniczne; historja kościelna z misjologją; nauki homiletyczne (pedagogika z psychologją pedagogiczną; katechetyka czyli dydaktyka z metodyką nauki religji); wykłady o kwestji społecznej i o akcji katolickiej; liturgika i rubrycystyka z ceremonjami św.; wykłady o liturgji wschodniej; śpiew kościelny.

77. Studja oraz wykłady filozofji racjonalnej i teologii profesorem będą prowadzili całkowicie w duchu Doktora Anielskiego, trzymając się święcie jego nauki i zasad. (kan. 1366 § 2; Epistola Apostolica Pii XI Papae: „Officiorum omnium sanctissimum“ de d. 1 Augusti 1922. Acta Ap. Sedis, 1922, t. XIV, p. 451 — 458). Stąd w godzinach, wyznaczonych na ćwiczenia z filozofji i teologii dogmatycznej, alumni będą używali Sumy filozoficznej i teologicznej św. Tomasza z Akw.

*Przewodnik
Tomistyczny*

78. W wykładach Pisma św. profesor będzie zawsze miał na uwadze Pismo Apostolskie „Quoniam in re biblica“ z dnia 27 marca 1906 roku, jakoteż inne dokumenty kościelne podane w dz. „Enchiridion publicum“, (Romae, 1927) i najnowsze w tej materji decyzje Stolicy Świętej.

Pismo św.

79. Przy nauczaniu homiletyki należy zawsze mieć przed oczyma encyklikę „Humani generis“ z dnia 15 czerwca 1917 roku jakoteż „Normy, wydane przez św. Kongreg. Konsistor“ z dnia 28 Czerwca 1917 roku (Synod Diecezjalny Podlaski z 1923 roku, str. 317 — 328); „Pismo św Kongregacji od Seminarjów i Studjów Uniwersyteckich . . . . . o usilnem uprawianiu nauki katechetycznej w Seminarjach Duchownych“ z dnia 6 Września 1926 roku i List z dnia 28 Sierpnia 1929 r. (ob. Wiadomości Diec. Podl. 1926, str. 337; 1930 str. 173 — 175); to też oprócz wykładów o teorji alumni będą się ćwiczyli w nauczaniu religji praktycznie w szkołach niższych.

Homiletyka

80. Na wezwanie Ojca św. (Encyklika „Rerum orientalium“ z dnia 8 września 1928 roku i Pismo św. Kongregacji od Seminarjów i Studjów Uniwersyteckich z dnia 28 sierpnia 1929 roku, Akta Ap. Sedis, 1930, t. XXIII, str. 146 — 148, ob. Wiad. Diec. Podl. 1928, str. 293 — 301) będzie wykładana w Seminarjum teologia Wschodu akatolickiego; szczególnież też będą uwzględniane sprawy wschodnie w wykładach prawa kanonicznego, historii kościelnej i patrologji; będą urządzone wykłady o liturgji wschodniej oraz nauka języka rosyjskiego.

Orientalia

81. W wykładach o kwestji społecznej w szczególniejszy sposób będą uwzględnione encykliki „Rerum novarum“ (z dnia 15 maja 1891 roku) oraz „Quadragesimo anno“, (z dnia 15 maja 1931 r.), a o Akcji Katolickiej będą pouczani alumni roku IV teologii, przyczem koła studjów Akcji katolickiej pod kierunkiem właściwego profesora są godne pochwały i zalecenia.

Socjologia

82. W śpiewie kościelnym alumni powinni się coraz bardziej doskonalić, by wprowadzić w życie przepisy Ojca św. podane w „Konstytucji Apostolskiej o coraz gorliwszem popieraniu Liturgji, śpiewu gregorjańskiego i muzyki kościelnej“ z dnia 20 grudnia 1928 (ob. Wiad. Diec. Podl. 1929, str. 59 — 64).

*Liturgia
i
Śpiew*

83. Wszystkie wykłady tak powinny być urządzone i prowadzone, by alumni zdobyli odpowiednią i niezbędną wiedzę do dobrego oraz pożytecznego duszpasterstwa w czasach dzisiejszych, a zarazem w Seminarjum, jako w szkole akademickiej, nabrali zamiłowania do nauk kościelnych i nauczyli się samodzielnie pracować w tej dziedzinie.

*Praktyczność
i
mankowicie*

84. Teologia dogmatyczna i moralna oraz prawo kanoniczne i filozofja (z wyjątkiem historii filozofji) będą wykładane po łacinie, inne zaś nauki w języku polskim.

Język Wykład.

85. Oprócz kolokwjów, repetycyj i dysput będą 2 razy do roku odbywały się egzaminy półroczne, a nadto przed święceniami kapłań-

Egzaminy.

skiem i po skończeniu całkowitego kursu nauk odbędą się egzaminy maturalne z nauk teologicznych, wykładanych w całym czasie studjów, a mianowicie z Pisma św., teologii dogmatycznej, moralnej i pasterkiej, z prawa kanonicznego, historii kościelnej, nauk homiletycznych i liturgicznych.

Oceny 86. Ocena postępu alumnów w naukach będzie następująca: celująco (5), dobrze (4), dostatecznie (3), niedostatecznie (2), źle lub miernie (1).

87. Alumni, którzy na egzaminach otrzymają trzy oceny niedostateczne, będą decyzją sesji pedagogicznej obowiązani do powtórzenia kursu; o ile zaś z jednego lub z dwóch przedmiotów otrzymają oceny niedostateczne, będą obowiązani złożyć egzamin powtórny po wakacjach z tych przedmiotów; o ileby zaś wtedy nie złożyli dostatecznie egzaminu, nawet z jednego przedmiotu, pozostają na tymże kursie rok drugi; drugoletni alumni, którzy złożą taki egzamin z oceną niedostateczną, będą jako niezdolni usunięci z Seminarjum.

R. akad. 88. Rok szkolny zaczyna się dnia 1 września i kończy dnia 30 czerwca roku następnego. Dzieli się na 2 semestry: I—od dnia 1 września do dnia 25 stycznia roku następnego; II — od dnia 26 stycznia do dnia 30 czerwca tegoż roku. W czasie roku szkolnego będą ferje na Boże Narodzenie od dnia 23 grudnia do dnia 3 stycznia roku następnego; w tygodniu Wielkim i Wielkanocnym; wakacje zaś letnie w lipcu i sierpniu. Terminy wakacyj i feryj może wyjątkowo zmienić tylko Biskup.

§ 5. O święceniach.

Terminy. 89. Co do warunków, wymaganych do święceń, należy zachować przepisy prawne, określone w st. 193—202 Synodu Diec. Podl. z 1923 roku. Zgodnie tedy z przepisem kan. 976 alumni będą otrzymywali pierwszą tonsurę na początku studjów teologicznych; dwa mniejsze święcenia (ostjarjusza i lektora) w tym też roku po rekolekcjach w I Niedzielę Postu; dwa dalsze mniejsze święcenia (egzorcyści i akolity) przy końcu tegoż roku. Do celebr pontyfikalnych i asyst katedralnych (wzgl. w kolegiacie) dwaj lub trzej alumni kursu teologicznego, zakwalifikowani na sesji pedagogicznej, mogą być wyświęceni na diakonów.

Egzamin 90. Według przepisu kan. 996 każdy kandydat do święceń wienien przednio złożyć dobrze egzamin co do święcenia, które ma otrzymać, wobec rektora Seminarjum i profesorów, przez niego wyznaczonych; egzamin ten dotyczy obowiązków każdego święcenia i ceremonij z Pontyfikału Rzymskiego, a ponadto mający otrzymać tonsurę złoży egzamin z całego katechizmu większego; na subdiakoniat — z obowiązków zachowania celibatu i odmawiania brewjarza; na diakonat — o chrzcie i administrowaniu Najśw. Eucharystji; na kapłana po egzaminie maturalnym z ceremonij Mszy św.

Proklamacje etc. 91. Należy też z całą ścisłością bez żadnych opuszczeń lub zmian, zachować przepisy, podane w kan. 998 — 1000 o ogłoszeniach przed święczeniami, jakoteż „Instrukcję św. Kongregacji od Sakramentów . . . . . o badaniu alumnów przed święczeniami“ (z dnia 27 grudnia 1930. Acta Ap. Sedis t. XXIII str. 120 — 129. Wiad. Diec. Podl. 1931 r. str. 197 — 205).

92. Co do rekolekcji przed święceniami należy całkowicie zachować przepis kan. 1001 z uwzględnieniem Dekretu Św. Kongregacji od Sakramentów „Romana et aliarum“ z dnia 27 kwietnia 1928 roku (Acta Apost. Sedis, 1928, t. XX str. 359 — 362). *Rekolekcje*

93. W myśl dekretu erekcyjnego Seminarjum z dnia 8 października 1919 r. każdy alumn, po ukończeniu Seminarjum, ma obowiązek w ciągu trzech miesięcy od daty święceń kapłańskich odprawić 2 Msze św. (bez stypendjów): jedną za żywych, drugą za zmarłych dobrodziejów Seminarjum. O dacie odprawienia tych Mszy św. powinien na piśmie zawiadomić rektora Seminarjum w ciągu 4 pierwszych miesięcy neopresbyteratu. O zaniedbujących się w dopełnieniu tego obowiązku rektor zawiadomi Biskupa. Biskup może nałożyć obowiązek odprawiania innych też Mszy św. neopresbyterom, zwłaszcza stypendystom, a wówczas należy zawiadomić o dacie odprawienia rektora Seminarjum, jak to wyżej wykazano. *Wraz z tym odprawiającą neopresbytero*

94. Alumni zupełnie biedni, którzy nie mogą opłacić wpisu seminaryjnego i otrzymali pozwolenie na uregulowanie tej należności po otrzymaniu kapłaństwa, obowiązani są przed opuszczeniem Seminarjum złożyć na piśmie deklarację, że dług ten uiszczą w czasie, wskazanym przez rektora. O zaniedbujących lub uchylających się od tego obowiązku rektor winien zawiadomić Biskupa. *Stugi*

§ 6. O bibliotece i innych pomocach naukowych.

95. Seminarjum ma posiadać bibliotekę oraz inne pomoce naukowe, jak zbiory dzieł sztuki, muzeum biblijne i archeologiczne oraz sztuki kościelnej, pomoce pedagogiczne, laboratorja i t. p.

96. Biblioteka powinna być dobrze urządzona i pilnie strzeżona należy się też pilnie troszczyć o jej pomnożenie i odpowiednie inwestycje.

97. Akta, dokumenty i książki droższe oraz dawniejsze należy ze szczególną bacnością przechowywać w bibliotece osobno.

98. Można i owszem bardzo poleca się podzielić odpowiednio i urządzić osobno bibliotekę zasadniczą (fundamentalną) i bibliotekę dla alumnów.

99. Biblioteką zarządza i za nią jest odpowiedzialny osobny urzędnik czyli bibliotekarz, którym może być jeden z grona profesorów, wybrany i podany przez rektora do aprobaty Biskupowi. Bibliotekarz w pełnieniu swego urzędu winien podlegać rektorowi Seminarjum (kan. 1360 § 2).

100. Do uporządkowania biblioteki mogą być, za zgodą rektora, używani też alumni Seminarjum, z tem jednak zastrzeżeniem, by zajęcia w bibliotece nie przeszkadzały alumnom w zachowaniu regulaminu seminaryjnego oraz w słuchaniu wykładów i przygotowaniu lekcji.

101. Biblioteka ma posiadać własną pieczęć z napisem „Biblioteka Seminarjum Diecezjalnego Siedleckiego czyli Podlaskiego Benedykta XV“ (opatrzoną też herbem według st. 7), i wszystkie książki, broszury i zeszyty pism prócz dokładnej numeracji powinny być cechowane tą pieczęcią.

102. Biblioteka powinna być urządzona oraz skatalogowana według najnowszych wskazówek, przyjętych dla bibliotek naukowych.

103. Zbiory dzieł sztuki, muzea i t. p. powierzy się bądź bibliotekarzowi, bądź też innym urzędnikom-kuratorom, z grona profesorskiego wybranym i podanym przez rektora Biskupowi do aprobaty; należy też zachować przepis st. 97 co do przechowywania odpowiednich przedmiotów tych zbiorów.

104. Korzystanie z biblioteki oraz innych pomocy przez profesorów i alumnów określa osobny regulamin, zaaprobowany przez rektora.

§ 7. O administrowaniu majątkiem oraz sprawami gospodarczemi Seminarjum.

Majątek Sem. 105. Majątek Seminarjum stanowią: a) dochody z ziemi własnej; b) sumy, wypłacane przez rządy według Konkordatu z 1925 roku (art. 24, aneks A); c) sumy z Seminaristicum (kan. 1355 — 1356; st. 119, 2-o Syn. Dec. Podl.); d) ofiary zbierane na tacę na Seminarjum (kan. 1355 § 1), według przepisu st. 64 Synodu Dec. (c. w.); e) dobrowolne ofiary duchowieństwa i wiernych; f) dochody z wpisów i t. p. X

106. Wszystkimi dochodami administruje rektor według st. 14, z zachowaniem st. 11, b.

107. W sprawach gospodarczych pomaga rektorowi ekonom, zwany u nas prokuratorem Seminarjum, mianowany przez Biskupa (st. 9), zależny w swym urzędzie od rektora (kan. 1360 § 2).

108. Z całego majątku (dóbr ruchomych i nieruchomości) winien być sporządzony i uzupełniany inwentarz według przepisów diecezjalnych (st. 113 Syn. Diecezjalny c. w.; Aneks N. XV tegoż Synodu).

Obowiązki prokuratora 109. Do obowiązków prokuratora należy: 1) uważne i całkowite sporządzenie inwentarza oraz jego uzupełnianie (st. 198); 2) prowadzenie ksiąg rachunkowych, osobnych dla spraw majątku i dla spraw gospodarstwa domowego; 3) czuwanie nad stanem gmachów i wszystkich budynków seminaryjnych oraz pilnowanie w nich porządku, czystości i warunków higienicznych; 4) przyjmowanie i zwalnianie służby za zgodą rektora; rozdzielanie prac służbie oraz nadzorowanie nad spełnianiem tychże; czuwanie nad obyczajami służby i spełnianiem przez nią obowiązków chrześcijańskich; 5) nadzór nad kuchnią i spiżarnią oraz jej prowadzenie; 6) sporządzanie rocznego bilansu. W spełnianiu wszystkich tych obowiązków prokurator powinien przynajmniej raz na tydzień udać się na naradę do rektora oraz składać sprawozdanie o sprawach bieżących; w sprawach zaś pilnych niezwłocznie zwracać się do rektora.

110. Co do wakacyj i wyjazdów prokurator winien zwracać się do rektora i stosować się do jego poleceń.

Gospodarstwo domowe 111. Gospodarstwem domowym, jak kuchnią i pralnią, będą się zajmowały zakonnice, sprowadzone za zgodą Biskupa.

112. Rektor będzie czuwał, ażeby zakonnice a) miały takie pomieszczenie, do którego wejście i wyjście nie będzie pod żadnym względem wspólne z właściwym gmachem Seminarjum; b) zachowy-

wały własne statuty, miały spowiedników zwyczajnych i nadzwyczajnych według przepisów Prawa Kanonicznego; c) komunikowały się tylko z rektorem i prokuratorem, przy zachowaniu punktu *a* niniejszego statutu; d) pod żadnym pozorem nie wchodziły do mieszkań alumnów ani też do infirmerji dla niesienia posług chorym alumnom.

113. Dla obsługi wewnętrznej gmachu seminaryjnego należy najmować służbę męską, uczciwą i pobożną; osobny ma być odźwierny i służący w infirmerji. Nad życiem chrześcijańskim służby czuwać ma prokurator według st. 109.

§ 8. O alumnach.

114. Do Seminarjum mogą być przyjmowani tylko młodzieńcy *przyjmowani* prawego łoża, charakterem i usposobieniem rokujący, iż będą zawsze pracowali pożytecznie w kapłaństwie (kan. 1363 § 1); dlatego też aspiranci powinni złożyć a) metrykę chrztu; b) świadectwo bierzmowania; c) świadectwo szkolne (maturę) gimnazjum państwowego humanistycznego, opatrzone fotografią; d) świadectwo moralności od proboszcza lub prefekta w zamkniętej kopercie; e) świadectwo lekarskie o stanie zdrowia i szczepieniu ospy; f) niepełnoletni (mniej niż 21 lat liczący) pozwolenie rodziców lub opiekunów; g) wreszcie przywieźć przedmioty, które corocznie rektor wymienia w ogłoszeniu o przyjęciu do Seminarjum.

115. Wydaleni z innych seminarjów lub zakonu nie będą przyjmowani do Seminarjum, chyba wyjątkowo po przeprowadzeniu badań, przepisanych w kan. 1363 § 3.

116. Aspirantów do Seminarjum zbada też lekarz według przepisów st. 67.

117. Alumni obowiązani są wnosić wpis, określony przez Biskupa; biedniejszym może być wpis odroczony według st. 94. Rektor zaś ma obowiązek pilnie zbadać stan ubóstwa alumnów. *Czasem*

118. Alumni winni zachować wydane dla nich przepisy, określające ich porządek życia i postępowania. *Przepisy*

119. Alumni pozostający poza Seminarjum, ze względu na stan zdrowia lub w czasie feryj i wakacyj, będą pod opieką pobożnego i odpowiedniego kapłana, który będzie nad nimi czuwał i pouczał o pobożności (kan. 972 § 2; 1370), a mianowicie według przepisów Synodu Diec. Podlaskiego z 1923 roku: „Alumnów Seminarjum, przebywających w parafji w czasie feryj, proboszczowie otoczą szczególną opieką, jako ojcowie i kierownicy duchowni ostrzegać winni młodych lewitów przed duchem świata i wszelkimi uchybieniami świętemu powołaniu. O charakterze, powołaniu, pobożności i sprawowaniu się alumnów, bawiących w czasie wakacyjnym w parafji, proboszczowie wydadzą prawdziwe i słusze zaświadczenie, które prześlą zawsze w kopercie zapieczętowanej bezpośrednio do rektora Seminarjum, nie używając nigdy pośrednictwa zainteresowanego alumna.

120. „Z Seminarjum należy usuwać alumnów niesfornych, niepoprawnych, buntowniczego ducha; tych którzy ze względu na obyczaje i usposobienie nie okazują się odpowiednimi do stanu duchownego; jakoteż tych, którzy tak mały postęp czynią w naukach, że niema na- *Wydalanie*

dziei, iżby zdobyli dostateczny stopień wiedzy; tych zwłaszcza, którzyby wykroczyli przeciw moralności i wierze, należy niezwłocznie usuwać" (kan. 1371). Wydatonych lub dobrowolnie opuszczających Seminarjum alumnów przestrzeże rektor o utraceniu przez nich przywilejów kleryckich, o ile mieli co najmniej tonsurę oraz o obowiązku zdjęcia sukni duchownej; w razie potrzeby rektor zawiadomi proboszcza miejscowego o wydaleniu lub wystąpieniu alumna oraz urzędy wojskowe według odnośnych przepisów państwowych.

Zmarli. 121. Dusze zmarłych alumnów będą polecane modłom według przepisu Synodu Diec. Podlaskiego z 1923 roku (st. 155 Aneks N. XXX)

